

SERIE: KUNST I KIRKEN

'Stor mand' – skulptur af Erik Heide

Af Lotte Olsen, billedhugger og
Birgitte Vange, læge og journalist

Redaktionsgruppen har bedt os om at kigge på ét af de værker, som Ny Carlsberg Fondet har doneret til Thomas Kingos kirke. Vi kender ikke hinanden i forvejen, men en kold januar dag står vi sammen og ser på en rustfarvet mand i atriumgården mellem Thomas Kingos Kirke og sognegården.

Lotte Olsen har deltaget i arbejdet med donationen, og kender skulpturen godt. Da Birgitte Vange ser Erik Heides 'Stor mand' for første gang, er hendes umiddelbare reaktion: 'Den siger mig ikke rigtig noget'.

'Stor mand' er egentlig ikke særlig stor. 1,63 m, som han står dér i øjenhøjde med os begge på sin medfødte sokkel. 'Han er et stærkt menneske, støbt i jern. Et groft materiale, som gør ham ur-agtig. Ligesom leret i kirkens grove teglsten og granitten i brostenene under ham, kommer jernet fra vores undergrund.' Lotte Olsen ved, hvad hun taler om. Hun har arbejdet som billedhugger i 54 år.

Hun kender også processen med at støbe metalskulpturer. Først laves skulpturen i flamingo. Den lægges i støbesand, der udgør formen. Så brænder man flamingoen væk, hælder smeltet metal i det hulrum, der er opstået. Når det er kølet af, kan den færdige skulptur løftes ud af formen.

'Han er blevet forenklet, gjort abstrakt, så han næsten er et tegn' siger Lotte, mens hun følger skulpturens kontur med hånden. 'Rytmen er enkel. Den ændrer sig undervejs, fra benene, gennem kroppen og op til hovedet. Og fra siden ser man en fin, spændt bue. Han er 'Det oprejste menneske'.

'Han står lidt bredsporet. Han minder mig om en stovt bonde fra Mors eller Salling. Min farmors familie kommer fra de kanter' siger Birgitte. 'Han står og kigger på sine 20 tønder land, og er tilfreds med sit livsværk'. 'Han vækker din erindring om bonden, der SER ud over sit værk og FAVNER det! Han er et stærkt

Lotte Olsen

Birgitte Vange

menneske' siger Lotte. 'Her står jeg! Han er her og nu, på dét her sted og står helt fast på sit grundlag.'

Da Ny Carlsberg Fondens bevillingschef så atriumgården under sit første besøg i kirken, bemærkede hun straks, at der burde stå en skulptur. Og hun vidste, hvem der ville passe ind. Jernmanden er rusten, patineret og matcher kirkens og sognehusets røde mursten. De har en fælles farveskala.

'Aj, jeg troede, at de der sprækker var hans øjne' bemærker Birgitte. 'Men det er nærmest en streg rundt om hovedet, der afgrænser hans hår, eller en hat. Har han overhovedet øjne?' 'Måske er det en slags kalot. Sådan én går Erik Heide også tit med' fortæller Lotte. 'Nu ved jeg, hvad der generer mig' siger Birgitte. 'Han har jo ingen arme. Vi kan heller ikke se hans øjne. Han kan ikke række ud, give et kram, vise følelser. Det kan godt være, at han har udvirket meget i livet, som han kan være stolt af.

Men kontakt og følelser, det er ikke hans stærke side.'

Det tager tid at se på kunst. Man får ikke noget ud af et værk, hvis man ikke giver det tid til at vække noget i én. Men kunst kan få én til at se noget mere og andet bag ved det tilsyneladende: en tanke, en følelse, en erindring. Kunstneren kan lægge et nyt lag ind under overfladen. Det kan åbne nye kanaler i én.

'Stor mand' fik os til at se (efter) noget, som var genkendeligt for hver af os. Billedhuggeren glædede sig over skulpturens mange facetter: udtrykket, stofligheden, dynamikken. Lægen og journalisten havde svært ved at få kontakt, men fik øje på en følelsesmæssigt hæmmet mand, som hun kender fra sit arbejde med familier og psykisk sygdom.

Hils på 'Stor mand' ved lejlighed. Giv ham lidt tid, og se, hvad han vil sige dig...

Fakta

Erik Heide er født 1934 på Mors, hvor han stadig bor, arbejder og har en fantastisk have. Han er uddannet på Det Kgl. Danske Kunstakademi som maler (1951-54) og grafiker (1957), men har siden 1958 udelukkende arbejdet som billedhugger.

Han har udsmykket utallige kirker. Erik Heides formsprog er enkelt og kraftfuldt, og han arbejder fortrinsvis i træ, granit og støbejern. Hans værker kan bl.a. ses på Statens Museum for Kunst, Trapholt og Kobberstiksamlingen. Mange skulpturer står i det offentlige rum, f.eks. Papirbåden i Munke Mose, Odense; Fuglebrønd på Strøget i Aarhus og 14 skulpturer på søjle på Haderslev Torv.

Han har udført gravstenen for Frederik IX på gravpladsen ved Roskilde domkirke.

Erik Heide har siden 1985 modtaget Statens livsvarige hædersydelse.

